

Metody Numeryczne – Zadanie NUM1

Bartosz Bochniak

Wstęp

Założenia

Zakładamy, że:

$$f(x) = \sin(x^3), f'(x) = 3x^2 \cos(x^3) \text{ dla } x = 0.2$$

W poleceniu zadania podane mamy dwa wzory wyliczające przybliżenia pochodnej zapisane poniżej:

$$D_{h_1}f(x) = \frac{f(x+h) - f(x)}{h}; \quad D_{h_2}f(x) = \frac{f(x+h) - f(x-h)}{2h}$$

Za pomocą powyższych przybliżeń definiujemy także funkcję ich błędów w porównaniu do normalnej pochodnej:

$$E_1(x) = |D_{h_1}f(x) - f'(x)|; \quad E_2(x) = |D_{h_2}f(x) - f'(x)|$$

Hipoteza

Rozpatrujemy wartości parametru dla $h \in (0; 1)$. Spodziewamy się dwóch rodzajów błędów:

- Dla $h \cong 1$ otrzymamy błąd związany z parametrem h będącym „daleko” od zera, co powoduje niedokładność przybliżenia
- Dla $h \cong 0$ otrzymamy błąd związany z niedokładnością naszego typu danych (`float`, `double`)

Biorąc pod uwagę zanotowane powyżej błędy przy obu „brzegach” zbioru $(0, 1) \ni h$, możemy spodziewać się optymalnego h w tym oto przedziale, które oznaczymy jako h_* .

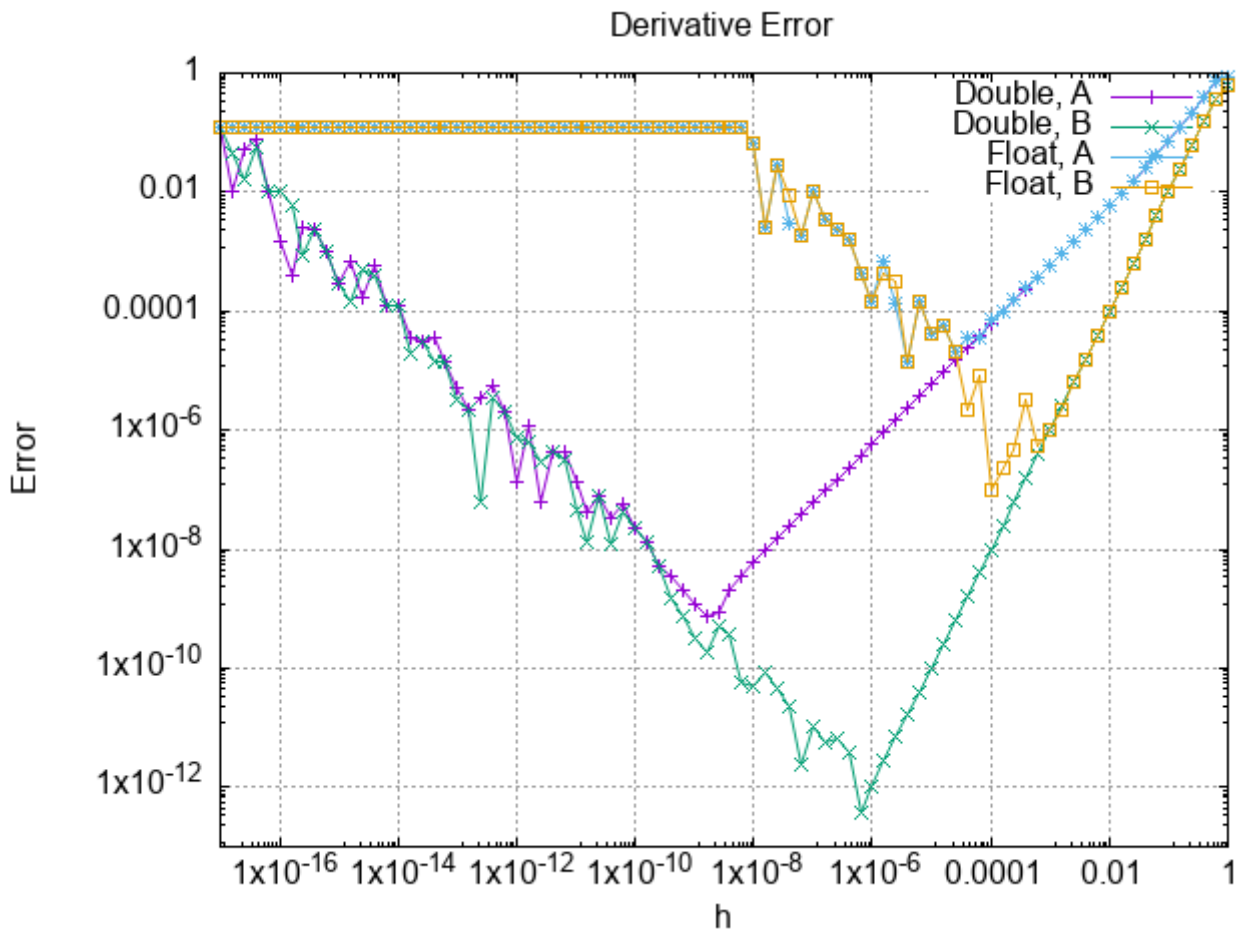
Rozwiązanie

W pliku `Numeryczne1.cpp` napisany jest kod definiujący wszystkie potrzebne funkcje z Założeń, oraz rysujący wykres w zależności od metody przybliżenia pochodnej jak i użytego typu danych, co daje nam cztery wykresy. Korzysta on z biblioteki `gnuplot`.

Program `Numeryczne1.cpp` tworzy tablicę dwuwymiarową w której przetrzymujemy wartości h jak i odpowiadające temu parametrowi wartości E_1 i E_2 , dla obu typów danych. Następnie przechowuje ją w pliku `FileTable`, po czym `gnuplot` tworzy na podstawie tych danych wykres logarytmiczny błędów w zależności od h , i porównuje go między metodami i typami.

W pliku `DisplayGraph.txt` zawarte są dane potrzebne programowi `gnuplot` do generacji wykresu.

Wynik

Powyżej posiadamy wszystkie cztery wykresy w zależności od typu danych oraz metody przybliżenia pochodnej (A - D_{h_1} ; B - D_{h_2}).

Wnioski

1. Dzięki typowi danych `double`, jesteśmy w stanie osiągnąć o wiele mniejsze wartości błędu ($E(h_{*1}) \approx 10^{-9}, E(h_{*2}) \approx 10^{-12}$), niż gdybyśmy korzystali z typu `float` ($E(h_{*1}) \approx 10^{-5}, E(h_{*2}) \approx 10^{-7}$).
2. Możemy zauważyć (m. in. po pokrywającym się nachyleniu wykresów po prawej stronie), że metoda przybliżania D_{h_2} jest dokładniejsza oraz zwraca mniejszy błąd.
3. Po lewej stronie wykresu występują pewnego rodzaju „zaburzenia”. Są one wynikiem utraty dokładności liczb zmiennoprzecinkowych przy dzieleniu przez bardzo małe liczby.
4. Dla typu `float` h_* jest znacznie bliższe 1, co wynika z tego, że mantysa tego typu danych korzysta z mniejszej ilości bitów.